

נייר מדיניות בנושא : **קמפוס "ירוק" – קיימות חברתית וסביבתית**

**מגישים: גבי שניידר, אילת אברהם גובי,
שרית כהן, יהבי בורבין**

**מנחה הסדנה: פרופ' רענן סוליציאנו-קינן
מתרגלת: גברת חנה קדרון**

**מוגש להנהלת האוניברסיטה העברית במסגרת
תוכנית עתודה לסגל בכיר, תשפ"א**

יולי, 2021

נייר המדיניות הוכן במסגרת סדנה בקורס עתודה לסגל ניהולי בכיר, תשפ"א.

הנייר מוגש להנהלת האוניברסיטה הבכירה - נשיא, רקטור ומנכ"ל. היא בעלת הסמכות להקצות את המשאבים הנדרשים לצורך הוצאה לפועל של החלופה הנבחרת ובכך תוביל האוניברסיטה חזון של קיימות חברתית וסביבתית בקרב עובדיה.

מושגי יסוד:

קיימות במובנה הרחב היא היכולת להמשיך לקיים תהליך או מצב לאורך זמן, הפוטנציאל לחיים של רווחה בטווח הרחוק, מבחינה סביבתית, כלכלית וחברתית.

קיימות חברתית היא מונח המנסה להגדיר כיצד מערכת חברתית בריאה צריכה לתפקד כך שהחברים בה יוכלו לספק את צורכיהם באופן המיטבי מבלי לפגוע באחרים בהווה או בעתיד.

קיימות סביבתית משפרת את איכות החיים של בני האדם בגבולות היכולת של המערכות האקולוגיות התומכות לשאת אותן.

רקע:

לצורך הכרת והבנת הטיפול בנושא הירוק בקמפוסים נפגשנו עם חלק מחברי המועצה הירוקה של האוניברסיטה. למדנו שהאוניברסיטה העברית היא מהמובילות בארץ ובעולם במחקר, חדשנות ויזמות בנושאים של איכות סביבה וקיימות. באוניברסיטה מתקיימים מחקרים בעלי אימפקט והיקף עולמי בתחומי קביעת מדיניות בוועדות ירוקות, פיתוח, תכנית לניהול מים, ביו הנדסה ועוד. האוניברסיטה מציעה מגוון רחב של מסלולי לימודים ירוקים – תכנית ללימודי סביבה, לימודי פיתוח בינלאומי, מדעי תזונה, לימודים עירוניים, מדעי הקרקע והמים, הידרולוגיה ומשאבי מים, מדעי האטמוספירה ועוד.

בימים אלו מוקם מרכז האוניברסיטה העברית לקיימות. המרכז נועד להרחיב, לתכלל ולשכלל את כלל הפעילות בתחום הקיימות כתחום מועדף ובינתחומי כלל-אוניברסיטאי. אחת המטרות של המרכז החדש היא להגביר באופן משמעותי את הפעילות המחקרית בנושאי קיימות, תוך עידוד נמרץ של פעילות מחקרית משולבת של חוקרות וחוקרים מדיסציפלינות שונות של קיימות. לדברי רקטור האוניברסיטה המרכז יהיה עוגן וזרז של מחקר והוראת קיימות באוניברסיטה.

תופעה בלתי רצויה (תב"ר):

התופעה הבלתי רצויה מוגדרת כאי מיצוי מלוא הפוטנציאל לניהול הקמפוס כקמפוס ירוק ולחינוך העובדים לקיימות בחיי היום יום.

ראיינו חברים מהמועצה הירוקה של האוניברסיטה והגענו למסקנה שהתופעה הבלתי רצויה בהקשר של קמפוס ירוק היא חוסר מודעות לסביבה ירוקה בקמפוס וקידום הנושא של קמפוס ירוק בחיי היום יום.

נראה כי האוניברסיטה מובילה בהוראה ומחקר בתחומי הקיימות השונים ועם זאת אנו למדים כי קיים פער בין מיצוב האוניברסיטה כחוד החנית במחקר בתחום לבין ההתנהלות היומיומית "הירוקה" בקמפוסים.

סקרנו את הפעולות שנעשות באוניברסיטה העברית במסגרת תפעול הקמפוס כ"קמפוס ירוק" (ראה נספח א') ואת הפעילויות שמתבצעות באוניברסיטאות אחרות בארץ.

בהשוואה אל מול אוניברסיטת בן גוריון שבנגב – בנוסף להוראה, מחקר, לוגיסטיקה ותשתיות, שירותי מחזור ושימוש מושכל במשאבים, מתבצעות גם פעילויות בתחום החינוך, הקהילה ושמירת הסביבה בשיתוף חברי הסגל (ראה פירוט בנספח ב').

מדוע על האוניברסיטה להיות "ירוקה"?

כבר משנות השבעים, הפכו צרכנים להיות מודעים להשפעה של חברות וארגונים על הסביבה ואיכות הסביבה. צרכנים קוראים ושומעים על השפעות סביבתיות של תביעת רגל פחמנית של ארגונים בהתנהלות היומיומית שלהם ועם התפתחותה של התנועה הסביבתית גדלה גם התודעה הסביבתית שמשפיעה על ההתנהגות הצרכנית של אנשים. כיום, חברות וארגונים מנסים למשוך צרכנים על ידי מוצרים אקולוגיים וברי קיימא, כולל צרכנים שלא בהכרח מזדהים כצרכנים "ירוקים". כמו כן, חברות מנסות לצמצם את ההשפעה השלילית של הארגון שלהם על הסביבה כשיטה למשוך צרכנים. (McCullough & Melton, 2017).

במחקר שבדק לגיטימיות סביבתית של ארגונים (Denise Sevick Bortree, 2009) נטען שלפעולות של ארגון כלפי הסביבה יש השלכות על הפעילות העסקית שלו, לקוחות מעדיפים לרכוש מוצרים מחברות שנוהגות באחריות סביבתית. כמו כן, ארגונים הנתפסים כבעלי לגיטימיות סביבתית - העשייה הסביבתית שלהם נתפסת כיותר אחראית ושימושית כלפי החברה, נתפסים כיותר אכפתיים ויש להם פחות סיכויים לחוות השלכות שליליות מבעלי מניות, אקטיביסטים, תקשורת וארגונים ממשלתיים. במחקר נמצא שמודעות ליוזמות סביבתיות משפרת את הלגיטימיות הסביבתית הנתפסת של ארגון וכן מובילה ליותר הערכה של הארגון על ידי הלקוחות שלו. נמצא שהציבור מצפה יותר ויותר מארגונים למקד את המשאבים שלהם בפעולות של אחריות סביבתית וככל שארגונים עושים זאת כך גדלה ההערכה כלפיהם ואנשים יעדיפו את שירותיהם של ארגונים כאלה.

לאוניברסיטה יש אחריות ציבורית בקידום אורח חיים ירוק ובחינוך לקיימות. למרות שקיים בה הון אנושי איכותי עם פוטנציאל גבוה לקידום שמירה על איכות הסביבה, תרומה לקיימות ולהטמעת התחום הירוק בדנ"א של העובדים בה, הוא אינו ממוצה בתחומי הקמפוסים. מספר דוגמאות לפעולות שנעשות אך לא ממוצות במסגרת חיי היום יום – קיים מתקן קומפוסט בגן הבוטני בהר הצופים אך מרבית היחידות

לא מודעות לכך ולא מעבירות לשם את הפסולת המופרדת. קיימים מתקני איסוף פסולת ברת מחזור אך הם בודדים ולא מוכרים למרבית העובדים בקמפוסים

במקביל לפעולות שמתבצעות לתפעול הקמפוס כקמפוס ירוק יש מקום להגברת מודעות, קידום אורח חיים ירוק וחינוך היחידים לקיימות סביבתית בחייהם בכלל ובשטחי הקמפוסים בפרט.

הגדרת הבעיה

אי מיצוי תחושת השייכות והקהילתיות בקרב עובדי האוניברסיטה בסגל האקדמי ובסגל המינהלי.

במהלך הקורס פגשנו בעלי תפקידים שונים מההנהלה הבכירה של האוניברסיטה. שמענו מכולם באופן כזה או אחר על מידה נמוכה של לכידות חברתית. למשל, בפקולטה מארחת של מדעי הרוח דנו בהבדלים בחזון, מטרות, יעדים ותכניות עבודה בין הסגל המינהלי והסגל האקדמי, הבדלים שמשפיעים על תחושת הקהילתיות של כלל העובדים.

רקטור האוניברסיטה דיבר בפנינו על הביזור הגדול באוניברסיטה שהביא למסורות שונות של תרבות ארגונית שהתפתחו עם השנים באופן עצמאי בקמפוסים, כמו גם האילוצים הגיאוגרפיים של קמפוסים נפרדים כקרקע לתחושות של ריחוק, תחרותיות, מיעוט שיתופי פעולה בתכניות ובמחקר ולכידות חברתית נמוכה. בנוסף, קיים מתח מובנה בין הסגל האקדמי והסגל המינהלי בשל המבנה הארגוני של המוסד, מתח בין העצמאות של הפקולטות והיחידות, שמירה על החופש האקדמי והיצירתיות של החוקרים מול מחויבות הסגל המינהלי לנורמות אחידות, ליישום של נהלים וכללים מינהליים. מתח זה נובע מהפער ברמת החופש ומהנרטיב שנטמע בקרב כל אחד מהסגלים. מאפיינים אלו גורמים לנתק מסויים, מעיבים על יחסי העבודה וכתוצאה מכך לאי מיצוי תחושת השייכות והקהילתיות בקרב עובדי האוניברסיטה.

חיזוק קשר חיובי ותחושת שייכות לארגון ולקהילה יאפשר חיבור של העובד למקום, הכרות ומחויבות לתחום הקיימות. שילוב של פעילויות חברתיות ופעילויות בתחום הירוק ישרת פונקציות של קישור וגישור, יאפשר מפגש של עולמות תוכן, יחזק קשרים חברתיים, ויסייע בבניית נרטיב משותף המשקף יתרונות קבוצתיים של הכרות ותחושת זהות משותפת.

בתחום של ניהול משאבי אנוש קיימת בשנים האחרונות התייחסות רבה למושגים של "שייכות ומחויבות לארגון" – חיבור רגשי עמוק שהעובד חש למקום עבודתו וגורם לו להשקיע מאמץ מודע רב יותר בביצוע תפקידו, שמתבטא בכך שהעובד יפעל למקסם את טובת הארגון, תוך התלהבות ומעורבות מלאה. תחושת השייכות היא צורך בסיסי וקיומי המניע בני אדם כיצורים חברתיים ומביאה לעלייה ברווחת העובדים בארגון ושיפור באיכות העבודה והשירות שהעובדים נותנים. (מתוך מאמר "סביבה מקדמת שייכות בארגונים" – מכון אדלר). ע"פ התאוריה האדלריאנית, אדם הוא יצור חברתי – כל מעשיו מונעים מהצורך להיות שייך, תחושת השייכות הינה צורך בסיסי בכל אדם ותחושת שייכות מתבטאת בהרגשה שהוא חלק ממשהו. הוא חייב להרגיש שהוא משפיע, מועיל, תורם, נחוץ, בעל משמעות ובעל ערך וכבוד, זה מה שייצור אצלו תחושת רוחה נפשית. כשל בתחושת השייכות במעגל העבודה בא לידי ביטוי בחוסר אכפתיות, חוסר תקשורת, תפקוד לקוי, חוסר מוטיבציה ותפוקה נמוכה וללא תחושת שייכות בריאה ומסופקת העובד לא יוכל להביא לידי ביטוי את המיטב שבו ואת המקסימום.

בהמשך להגדרה של הצורך בתחושת שייכות נתמקד בצורך בשייכות לקהילה.

האדם הוא יצור חברתי, השתייכות לקהילה היא צורך בסיסי של בני-האדם. קהילה היא סוג של שותפות חברתית ו/או מקצועית פעילה, קבוצה של בני אדם בעלי עניינים משותפים (אינטרסים או דעות), הפריה הדדית והרגשת שותפות. המשותף לסוגי הקהילות הוא הרגשת הזהות של חברי הקהילה, היוצרת תחושה שהאדם אינו לבד, ומכאן ניסיון ליצור סמלי זהות ייחודיים (שפה מקצועית, ערכים, נורמות ותרבות ארגונית).

קהילתיות היא תכונה של קהילה שמתבטאת ברצון והיכולת של האנשים בקהילה ליצור הסכמה, יצירה ומימוש של רשתות חברתיות ומסגרות פעילות המבוססות אמון והדדיות. תחושת הקהילתיות מאפשרת לאנשים לבטא ולחוש שייכות ומחויבות בינם לבין עצמם ובינם לבין המוסדות של הקהילה (שדמי-וורטמן, 2009).

את החיבור בין קהילה לקהילתיות ניתן להגדיר במושג "קיימות חברתית" שהיא איכות החיים של אנשים והמידה בה הקהילה תומכת ברווחה הנפשית של חברי הקהילה. כלומר, האופן בו יחידים, קהילות וחברות חיים זה עם זה ופועלים להשגת המטרות שהציבו לעצמם בתוך המרחב בו הם חיים. היא משלבת בין התכנון הפיזי של הסביבה יחד עם דגש על האופן שבו אנשים הגרים ומשתמשים במקום מתייחסים זה לזה ומתפקדים כקהילה. היא מתחזקת באמצעות פיתוח המאפשר את התשתיות המתאימות ליצירה של חיים חברתיים ותרבותיים, מתן הזדמנות לאנשים להיות מעורבים וקובעת את היקף הפיתוח של המקום והקהילה (Bacon et.al, 2012, Woodcraft et.al, 2012).

הגברת תחושת הקהילתיות והשייכות בקרב העובדים תוביל לתחושת רווחה גדולה יותר ומכאן לעובדים יעילים יותר, בעלי מוטיבציה לתרום לאוניברסיטה, עובדים שמתקשרים טוב ותורמים למאמץ משותף ולמיקסום התועלת לארגון. (ראה נספח ג' – רווחה נפשית).

כיום לא קיימת באוניברסיטה מדיניות ברורה לקיום פעילויות חברתיות שמשלבות סגל אקדמי ומינהלי בכלל ופעילויות חינוכיות בתחום הירוק המשלבות סגלים אלו בפרט. כתוצאה מכך מתקיימות מעט מאוד פעילויות שמשלבות חברתית בין הסגלים כולל בתחום הירוק. פעילות שכן התקיימה לאחרונה היתה ניקוי חופים מזפת שאליה הוזמנה כל קהילת האוניברסיטה.

מתקיים פורום הכולל אנשי סגל בכירים (אקדמי ומינהלי) המבקש לקדם הגדרת נהלי עבודה לצורך הפחתה ברמת המתח ואי הוודאות שנובעים מהניהול הדו-ראשי של כל יחידה והאוניברסיטה בכלל. כאמור, הפורום עוסק במדיניות מקצועית אך יש מקום לקדם גם פעילויות חברתיות שיסייעו להגביר את תחושות השייכות והקהילתיות בקרב כלל העובדים.

מאחר שאין מדיניות ברורה של האוניברסיטה בנושא לא הוגדרו נהלים, אין תקצוב ספציפי ואין תמריצים לקיום הפעילויות.

הצגת חלופות

חלופה 1: הגינה הקהילתית

גינה קהילתית היא התארגנות קהילתית למען קידום איכות החיים והסביבה, סביב אתר גאוגרפי מוגדר בו מאמצים ומטפחים שטח אדמה נבחר. הגינה הקהילתית מוקמת ומתוחזקת בשיתוף הקהילה ולמענה, משלבת בין אוכלוסיות שונות ופתוחה לכולם, מהווה מוקד מפגש וריאה ירוקה, מזמנת קשרי גומלין בין שותפים ומצמיחה פעילות קהילתית סביב מטרה משותפת.

הגינות הקהילתיות מגוונות מאוד ואופיין נקבע בהתאם לרצונות ולצרכים של חברי הקהילה. הן יכולות להיות גינות נוי, גינות ירק או פרי, הן יכולות להיות מחולקות לחלקות קטנות, כך שכל שותף יוכל לטפח את חלקת האלוהים הקטנה שלו, וייתכן גם שהשטח כולו יתוחזק על ידי כלל הקהילה. מרבית הגינות הקהילתיות כיום מתבססות על עקרונות אקולוגיים, של שתילת צמחייה מקומית וחסכונית במים, טיפול בגינה על בסיס חומרים ידידותיים לסביבה וייצור קומפוסט.

הגינה הקהילתית במוזיאון הטבע ירושלים כדוגמא (ראה בנספח ד').

שלבים להקמת גינה קהילתית במבט כללי ואוניברסיטאי :

בשלב הראשון יש לקבל החלטה להקמת גינות קהילתיות בקמפוס האוניברסיטה. משיחות שערכנו עם מספר גורמים בקמפוסים נתקלנו בתגובות חיוביות ובנכונות להצטרף ליוזמה אולם השלב המקדים צריך להיות קבלת החלטת ההנהלה הבכירה להקמה ותמיכה שוטפת בגינות ומינוי ועדת היגוי לקבלת החלטות ויישומן.

בשלב השני יש לגבש קבוצה ראשונית בכל קמפוס בו מוקמת הגינה, שתהווה את "עמוד התווך" של הגינה, קבוצה שתהיה מחוייבת להקדיש זמן שבועי לגיוס והקמת הגינה. הגינה מהווה שותפות בין יחידות שונות באוניברסיטה ובין הסגלים השונים ואנו ממליצים כי הקבוצה הראשונית תכלול הן חברי סגל אקדמי והן חברי סגל מנהלי על מנת להבטיח כי הגינה הקהילתית תהיה משותפת לכולם. בכל קמפוס בו מוקמת גינה יש למנות גם אחראי בשכר/מלגה על מנת שיהיה מחוייב לנושא, יהיה אחראי על תכניות הגינה, התקציב, ויסייע בתאום מול הגורמים השונים באוניברסיטה בפיתוח יוזמות ובמתן מענה לצרכים שיעלו.

בשלב השלישי יש לאתר שטח מתאים בכל קמפוס, אנו ממליצים שהמהלך יבוצע בהדרגתיות כך שיוקמו בהתחלה גינות בקמפוס הר הצופים ובקמפוס ספרא ובהמשך, לאחר רכישת נסיון והצלחה יוקמו גינות נוספות. איתור השטח יתבצע מול דיקני המשנה, אב"ת ואגף הבטחון. לאחר איתור השטח יש לבדוק מול גורם מקצועי את התאמת הקרקע לגידול צמחים ואת התאמת השטח לפעילויות נוספות.

בשלב הרביעי בניית גינה קהילתית מטופל נושא המשאבים הכולל משאבים ראשוניים להקמה, משאבים מתכלים, מתחדשים ומים. בתחום המקצועי של גינון, רכישת גידולים, החלטה על סוגי הגידולים, צמחי נוי, ירקות, משאבים ראשוניים כמו כלי עבודה, מחשב השקייה, ציוד השקייה וכדומה כדאי להתייעץ גם עם אנשי הפקולטה לחקלאות. בתחום המקצועי של תכנון הנדסי, בניית מתקנים, קומפוסט וכו' כדאי לשלב את אנשי אב"ת. בתחום הכספים יש לדאוג לבניית תקציב, תקצוב וביצוע רכש בהתאם להנחיות האוניברסיטה. אנו ממליצים כי פעילות זו תתבצע על ידי העובד/מלגאי בשכר בסיוע אגף הכספים או חשב אחת הפקולטאות. לקיום קורסים, הדרכה להקמה וסיורים אנו ממליצים לשלב אנשי אגף משאבי אנוש.

בשלב החמישי – חג הקמת הגינה. יש לקבוע יום או מספר ימים מרוכזים להקמה ראשונית של הגינה ועבור ארוע שתילה ראשון. לצורך כך יש לגייס כמה שיותר עובדים להתנדבות, גם אם חד פעמית ולקיים הפנינג חגיגי שישרת גם את מטרת השיווק של הגינה.

שלב שישי – יש לייצר תכנית עבודה שנתית לפיה יפעלו המתנדבים בגינה, התכנית תאפשר תכנון לטווח ארוך וקביעת חזון קהילתי. מומלץ שהתכנית תהיה מגוונת כך שתרחיב את מספר השותפים ותעודד חיבור בין אוכלוסיות. רצוי לקבוע שעות פעילות קבועות בהן הגן יהיה פתוח לכולם וכן יום פעילות מלא קבוע בו יתקיימו מפגש קהילתי ועבודה משותפת של הסגלים בגינה.

כעת, לאחר שהגינה הוקמה ומתחילה לפעול באופן שוטף, יש לטפל בהתנהלות היומיומית. הקמת גינה קהילתית היא תהליך שיש בו הרבה מאד למידה עצמית וכדי להבטיח התמדה ועשייה חשוב לקבל הכשרה ראשונית וליצור חווית הצלחה. לתחזוק הגינה ולחיזוק החיבור בקבוצת השותפים ניתן לערוך סדנאות בנושאי גינון, הרצאות ופעילויות חברתיות ומהנות לגיבוש הקבוצה. הגינה תציע פעילויות מגוונות שיתנו מענה לקהלים שונים כגון פינות ישיבה, הרצאות, קומפוסט, מרכז מחזור וימי שיא.

חלופה 2: הרצאות וסיורים משותפים לסגל האקדמי והמינהלי בתחום הירוק

היות והאדם הינו יצור חברתי (Basic concepts to Adlerian Theory, זיוית אברמסון), מפגשים יוצרים שיח בין המשתתפים, הכרות בהקשרים חברתיים ומיקצועיים מייצרת לכידות חברתית (Hughes, J.), (2001).

ייזום וביצוע מפגשים משותפים של הסגל המנהלי והאקדמי לפעילויות שונות ומגוונות בדגש על הנושא הירוק ותחום הקיימות, יקדמו את הפעילות הירוקה באוניברסיטה, יגבירו מודעות ויעודדו גיבוש בין הסגלים השונים.

הרצאות

- הרצאה של חוקר על נושא מחקרו, הממצאים, ומימוש תוצאותיו בשטח. ההרצאה תיעשה ברמה הנהירה לקהל הרחב ותאפשר הבנה של נושא המחקר וביצועו. ההרצאה תאפשר הן לקהל האקדמי ללמוד על מחקרים בתחומים שונים, והן לקהל המנהלי אשר יכיר את עבודת הסגל האקדמי. מרבית ההרצאות יהיו בתחום הירוק, קיימות וסביבה (באוניברסיטה תוכניות אקדמיות מגוונות בתחום).
- הרצאת איש סגל מנהלי על עבודתו והוראות ההנהלה בהקשר זה. חשוב שכל עובדי האוניברסיטה, כולל אנשי הסגל האקדמי, יכירו יותר לעומק את עבודת מגוון אנשי הסגל המנהלי והנהלים לפיהם הוא עובד.
- הרצאה מיקצועית של גורם מחוץ על נושאים בתחומי הקיימות הסביבתית, לדוגמא: השפעת קרינה אלקטרו מגנטית על גוף האדם; השפעת זיהום מי השתיה על גוף האדם.

סיורים

סיורים מקצועיים מחוץ לקמפוס בנושאים ירוקים: ביקור בגינות קהילתיות, סיור במרכזי מיחזור, סיור באוניברסיטאות אחרות באירוח צוות הקיימות שלהן, ביקור במפעלים ירוקים, מרכזי התחדשות עירונית

ושמורות טבע. כמו כן, סיורים בנושאים כלליים אשר יכולים לעניין את כולם. עצם הנסיעה המשותפת והעניין המשותף יאפשרו היכרות הדדית אישית ויהוו קרקע פוריה לדיון בנושאים בוערים ולגיבוש קהילתי.

שלבים ויישום

ראשית יש למנות מתאם שיהיה אחראי על ארגון המפגשים והתוכן. תפקיד המתאם הינו איתור נושאים ומרצים רלוונטיים, פניה למרצים או קבלת פניות מהם, ניהול רשימות תפוצה, הזמנת האולם והזמנת הכיבוד. ההרצאות יינתנו בשטחי האוניברסיטה, יוגש כיבוד קל, הרצאות סגל האוניברסיטה ללא תשלום למרצים, הרצאות גורם חוץ בתשלום על פי הצורך. בשלב הראשוני האוניברסיטה תממן את העלות ובהמשך ניתן יהיה לשקול השתתפות מסובסדת על ידי המשתתפים. בסיורים תתווסף עלות הסעה וכניסה לאתרים, מומלץ לחלק את ההוצאה בין האוניברסיטה למשתתפים.

חלופה 3: התנדבות ירוקה משותפת לסגל האקדמי והמינהלי

פעילות התנדבותית טומנת בחובה קשת רחבה של ערכים וביניהם סולידריות חברתית, הדדיות, אמון, שייכות והעצמה. מימוש ערכים אלה באמצעות התנדבות תורם לא רק לחברה אלא גם לאיכות החיים של הפרט.

חלופה זו מציעה פעילויות התנדבות משותפות אשר מטרתן קידום הנושא הירוק ונושא הקיימות בשילוב עזרה לקהילה. בפעילות ההתנדבות ישתתפו אנשי הסגל האקדמי והסגל המינהלי זה לצד זה והיא תתרום לגיבוש אנשי הסגל כקהילה.

הפעילויות המוצעות הן בעיקרן התנדבות משותפת בתחום הירוק או קידום התחום הירוק:

- התנדבות בגינות עירוניות: הגינות העירוניות מבוססות על התנדבות התושבים, ורמת ההתנדבות שונה משכונה לשכונה. קיימות שכונות בהן ההתנדבות נמוכה, ויש צורך לתת "דחיפה" ראשונית קדימה. סגל האוניברסיטה יוכל להשתלב בשלבים הראשונים, עד שהגינה תתפוס תאוצה ותוכל להמשיך.
- קידום והעברת נושאי ותכניות לימודים סביבתיים בבתי ספר, מרכזים קהילתיים ותנועות נוער.
- התנדבויות בשמורות הטבע וגנים לאומיים.

שלבים ויישום

ראשית יש למנות מתאם שיהיה אחראי על איתור מקומות התנדבות, תיאום מולם (ימים שעות, מספרי מתנדבים), גיוס מתנדבים מהסגל האקדמי והסגל המינהלי, תאום מול הנהלת האוניברסיטה, הדרכת המתנדבים ומעקב שוטף אחר הפעילות. ההתנדבויות יתקיימו מחוץ לקמפוסים בשיתוף פעולה עם ארגוני התנדבות, עמותות ועיריית ירושלים. מכיוון שמדובר בהתנדבויות אין עלויות מלבד שכר המתאם ועלויות שעות העבודה של המתנדבים.

הערכת החלופות

חלופה 1: גינה קהילתית

תועלת: על פי מאמרה של אגרי' אביטל הלר, (2018) התועלת התרבותית העיקרית של הגינות בישראל היא ההזדמנות לגבש קהילה ופעילות פנאי שאינה ממוסחרת. הגינות מחזקות את הקשר החיובי ואת תחושת השייכות למקום ולקהילה. מחקרים גילו קשר רגשי עז ועמוק של פעילי הגינה למרחב המשליך על תחושת השייכות הכללית. הגינות מאפשרות ביטוי אינדיבידואלי ומשמשות מרחב ללמידה ספונטנית שבו השותפים לומדים זה מזה וממדריכים מקצועיים, רוכשים ידע בנושא גינון, גידולי מזון, בעלי חיים ואיכות סביבה.

פעילות בגינה הקהילתית מבוססת על מחויבות אידיאלוגית כלפי הטבע, על חשיבה סביבתית ועל עשייה ידידותית לסביבה ומעודדת פרקטיקות פרו סביבתיות כגון מחזור, קומפוסט וגידול אורגני.

אדם דה לנגה (2015), חקר את נושא הגינון הקהילתי בישראל וציין כי גינות קהילתיות מהוות זירה למפגש בין עולמות תוכן רבים. מושגים מופשטים כגון שיוויון, דמוקרטיה וצדק חברתי מתגבשים לפרקטיקות יום יומיות. השותפים עובדים ופעילים פיזית יחדיו לטובת עצמם ומחזקים את הקשרים החברתיים ביניהם העשייה המשותפת מביאה לבניית "נרטיב משותף" המשקף יתרונות קבוצתיים כגון התאספות, הכרות ותחושת זהות משותפת. היתרונות החברתיים אינם חלים רק על פעילי הגינה העובדים בה אלא מאפשרים גם לציבור רחב יותר להשתתף ולקחת חלק בארועי תרבות הנערכים בשטח הגינה. **הפעילות בגינות הקהילתיות מהווה כר למידה פורה ללימוד ויישום של ערכי קיימות ושמירה על הסביבה.**

הרעיון הוא שהרבה אנשים ישקיעו מעט זמן - השותפים הפוטנציאליים להשתתפות בפעילויות הגינה הקהילתית הינם כלל אנשי הסגל האוניברסיטאי (אקדמי ומינהלי), ומספרם יגדל ככל שפעילות הגינה תלך ותתרחב. הפעילויות כגון פינות ישיבה, הרצאות, קומפוסט, מרכז מחזור וימי שיא ויתנו מענה לעובדים רבים ולצרכים שונים.

עלות: עלויות הקמת הגינה כוללות עלויות ראשוניות של רכישת ציוד להקמת הגינה כגון כלי עבודה, עלויות הכשרת השטח, רכישת שתילים ועלויות תפעול שוטפות כגון השקייה, חידוש שתילים עונתיים ותחזוקה שוטפת. עלות שכר של המתאם. עלויות שעות עבודה של המתנדבים בגינה.

העלות הראשונית גבוהה יחסית אך עלות שוטפת נמוכה.

ישימות: בשלב הראשוני נדרשת החלטת הנהלה להקמת שתי גינות בקמפוסים הגדולים ומינוי ועדת היגוי. חלק מתפקידי הוועדה יהיה גיוס אחראי בשכר שתפקידיו כאמור בתיאור החלופה. כמו כן נדרש שיווק לצורך גיוס המתנדבים מהסגלים השונים לטובת הקמת הגינה והמשך תפעולה באופן רציף.

מורכבות/פשטות: התשתיות העיקריות להקמת גינה קהילתית קיימות בקמפוסים הגדולים, כולל קרקע, אנשי מקצוע, ידע ונכונות.

השפעות חיצוניות: שינוי התנהגות העובדים בחיי היום יום תהווה תרומה לסביבה הגלובלית. הצלחת הפרויקט תביא להרחבתו לקהילות ואוכלוסיות נוספות (סטודנטים, ילדי עובדים, נוער בסיכון ובעלי מוגבלויות).

חלופה 2: הרצאות וסיורים משותפים לסגל האקדמי ולסגל המינהלי בתחום הירוק

תועלת: הכרות יוצרת מערכת קשרים אישית שתגביר תחושות שייכות לקהילה ולמקום. הרצאות וסיורים משותפים ייצרו הכרות בין הסגלים ובינם לבין עצמם וכן יאפשרו למידה ומחויבות לנושא הקיימות הסביבתית, ההרצאות והסיורים יעודדו מימוש מעשי של תחום הקיימות.

הבנת הצד השני ומגבלות חופש הפעולה שלו יאפשרו הערכה הדדית ויסייעו להקטנת חיכוכים, גם אם לא ייווצרו קשרים בין אישיים, המתח ההדדי יקטן.

ההרצאות והסיורים יהיו פתוחים לכלל הסגלים וישווקו בהתאם. יוצעו הרצאות/סיורים חד פעמיים וגם סדרות הרצאות/סיורים/שילובי הרצאה וסיור בנושאים שונים.

עלות: ההרצאות יינתנו בשטחי האוניברסיטה, יוגש כיבוד קל. הרצאות סגל האוניברסיטה יתקיימו ללא תשלום למרצים אך הרצאות גורם חוץ ינתנו בתשלום על פי הצורך. בשלב הראשוני האוניברסיטה תממן את העלות ובהמשך ניתן יהיה לשקול השתתפות מסובסדת על ידי המשתתפים.

בסיורים תידרש עלות מעט גבוהה יותר מאחר ויתכנו עלויות הסעה, כניסה לאתרים והדרכה. ניתן לסבסד עלויות אלו באופן חלקי בהתאם למיקום ודרישות הסיור.

ישימות: נדרשת החלטת הנהלה לקיום הרצאות וסיורים משותפים לסגלים, קביעת נוהל מנחה לאירועים משולבים לסגלים, מינוי מתאם ושיווקם.

מורכבות/פשטות: הידע וכח האדם לקיום הרצאות בקמפוסים קיים ולכן הארגון של הרצאות אינו מורכב. עבור סיורים המורכבות גדלה מעט אך ניתן להשתמש בסיורים מובנים בתחומי הקיימות והסביבה.

השפעות חיצוניות: הגברת מחויבות העובדים לתחום הירוק תשליך על התנהלותם בחיי היום יום מחוץ למקום העבודה ותתרום לסביבה הגלובלית.

חלופה 3: התנדבות ירוקה משותפת

תועלת: מחקרים רבים בחנו את תועלת ההתנדבות לפרט ולחברה. הפעילות ההתנדבותית עשויה לסייע למתנדב להתגבר על תחושת בדידות וערך עצמי נמוך ולעורר תחושת שייכות ומשמעות. נמצא כי ההתנדבות מעניקה תחושת מימוש ומילוי תפקיד, מחזקת את תחושת המשמעות והמטרה בחיים ואת תחושת הערך העצמי (סימקין, 2010). ההתנדבות יכולה לספק דרך להשמעת הקול האישי בקהילה, במיוחד לאנשים שקולם אינו נשמע בדרך כלל בקהילתם, וכך לשנות את האופן שבו הם נתפסים על ידי אחרים (Kearney, 2003). ההתנדבות מספקת רשת של מערכות יחסים חברתיות שמחברות אנשים לקהילות שלהם, מחזקת ובונה קשרים בין המתנדבים לבין הקהילה הסובבת אותם ובדרך זו, הולכת ומתחזקת גם תחושת הקהילתיות שלהם. התנדבות מספקת דרך לקדם לכידות חברתית מבלי לגרום לאנשים להיות מודעים לכך (Morrow, 2001).

התנדבות מייצרת ערכים של סולידריות חברתית, הדדיות, אמון, שייכות והעצמה. מימוש ערכים אלה תורם לא רק לחברה אלא גם לאיכות החיים של הפרט. הנושא הירוק יכול להוות נרטיב משותף שאליו

מתחברים עובדים מסגלים שונים בארגון ופעילות התנדבותית תקדם למידה משותפת ומחויבות של העובדים לנושא הקיימות הסביבתית.

עלות: העלות כוללת את עלויות שכר המתאם ועלויות שעות עבודה של העובדים המתנדבים.

ישימות: נדרשת החלטת הנהלה וקביעת נוהל מנחה לקיום פעילות ההתנדבות המשותפת לסגלים, מינוי מתאם ושיווק.

מורכבות/פשטות: איתור מקומות וארגונים מתאימים להתנדבות "ירוקה".

השפעות חיצוניות: התנדבות בתחום הקיימות תתרום לנראות ומיצוב האוניברסיטה כמקדמת התנדבות ופעילות ירוקה ותחזק קשרי גומלין עם הקהילה הסובבת.

טבלת משקלות החלופות:

	קריטריונים/ משקלות	גינה קהילתית	הרצאות וסיורים	התנדבות משותפת
1	תועלת – איכות 20%	5	3	3
2	תועלת – כמות 20%	5	4	2
3	עלות – 10%	3	4	5
4	ישימות – 20%	4	5	4
5	מורכבות/פשטות – 20%	3	4	3
6	השפעות חיצוניות – 10%	5	3	4
	ציון משוקלל	4.2/5	3.9/5	3.3/5

נימוקים :

1. גינה קהילתית קיבלה את הציון הגבוה ביותר ולכן היא החלופה שתצמצם במידה הרבה ביותר את התב"ר.
2. גינה קהילתית היא בעלת הפוטנציאל לפנות לקהל הרחב ביותר ולתת מענה לקהל מגוון.
3. באופן כללי העלויות של החלופות המוצעות הן לא גבוהות ולכן קריטריון זה קיבל משקל של 10% בלבד. התנדבות משותפת היא החלופה בעלת העלויות הנמוכות ביותר.
4. מידת הישימות של הרצאות וסיורים היא הגבוהה ביותר מכיוון שקל יותר לגייס אנשים שישתתפו בפעילות זו.
5. פשוט יותר לקים את החלופה של הרצאות וסיורים מכיוון שכל התשתיות לכך כבר קיימות.
6. גינה קהילתית היא החלופה עם השפעות חיצוניות חיוביות רבות יותר עבור הארגון.

המלצת המדיניות :

החלופה הנבחרת היא גינה קהילתית!

יתרונותיה הם : מחזקת תחושת שייכות וקהילה, מביאה לבניית נרטיב משותף, מחזקת מחוייבות ושייכות למקום ולתחום הקיימות ופונה לקהל רחב של שותפים לעשייה.

עם זאת חסרונותיה הם : מורכבות ועלות גבוהה יחסית לשאר החלופות, תלות בשיתוף פעולה ומחוייבות של עובדים רבים.

נבקש להודות למספר אנשים שסייעו בהכרת הנושא ובניתוח המצב הקיים :

פרופ' נדב כץ, ד"ר מני נוימן, מר אייל באשר – חברי המועצה הירוקה

גב' מירית סתיו-מבורך – ראש המינהל האקדמי והמזכיר האקדמי

כל אנשי סגל האוניברסיטה שהרצו בפנינו במהלך התכנית

אנשי מוזיאון הטבע בירושלים

ביבליוגרפיה:

Bacon, N, Cochrane, D, Woodcraft, S and Brown, J. Creating Strong Communities: How to Measure the Social Sustainability of New Housing Developments. *The Berkeley Group*, 2012

Boehm, J., & Lyubomirsky, S., Does happiness promote career success?, *Journal of Career Assessment* 16, 101-116, 2008.

Bortree, D. S. The impact of green initiatives on environmental legitimacy and admiration of the organization. *Public Relations Review*, 35(2), 133-135, 2009.

<https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2009.01.002>

Hughes, J. (2007). Mediating and moderating effects of inter-group contact: Case studies from bilingual/bi-national schools in Israel. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 33(3), 419–437

Kearney, James R., Volunteering: social glue for community cohesion, *Voluntary Action: the journal of the Institute for Volunteering Research*. Vol. 5; Number 2, April 2003

McCullough Brian P. and Melton Nicole E., The benefits of becoming a Green company: A Corporate marketing Approach, *Journal of Contemporary Athletics* ISSN: 1554-9933 Volume 11, Number 1, 2017

Morrow, V. (2001), Young people's explanations and experiences of social exclusion: retrieving Bourdieu's concept of social capital, *International Journal of Sociology and Social Policy*, Vol. 21 No. 4/5/6, pp. 37-63

Shields, M. (2008). Community belonging and self-perceived health. *Health Reports (Statistics Canada, Catalogue 82-003)*, 19(2), 51–60.

אברמסון זיוית, " התיאוריה של אלפרד אדלר עשרה מושגי יסוד", מכון אדלר.

דה לנגה אדם, "גינן מטא קהילתי בישראל – תופעה בצמיחה מאפיינים, שחקנים ותוצאות בשטח", עבודת גמר לתואר מוסמך במדיניות ציבורית, האוניברסיטה העברית, 2015.

הלר אביטל, אגר', ראש תחום גנים בוטניים וחקלאות ישובית במשרד החקלאות, "הגינות הקהילתיות והגינות לתושב – תרומתן לסביבה ולאדם", גן ונוף יוני-יולי 2018.

סימקין, ד., "פרישה מעבודה, עשייה התנדבותית והזדקנות מוצלחת", התנדבות - תפיסות שפה וכלים, עלון מידע מקצועי לעבודה עם מתנדבים, המכון לניהול התנדבות ע"ש לר, יד שרה, 2010.

שדמי-וורטמן, ש. 2010. "'תהליך בינוי קהילה: תיאור, עקרונות ודרכי פעולה". בתוך: שדמות –מרכז למנהיגות בקהילה. לשם שינוי ביחד. תל אביב: השירות לעבודה קהילתית.

”סביבה מקדמת שייכות בארגונים”, מתוך אתר האינטרנט של מכון אדלר, המכון ע”ש אלפרד אדלר
בישראל.

נספחים

נספח א': פירוט פעילויות "קמפוס ירוק" באוניברסיטה העברית

- מונתה "מועצה ירוקה" שכוללת חברי סגל מינהלי (5) וחבר סגל אקדמי (1).
- מיחזור וקיימות בקמפוס – יש הצהרה של האוניברסיטה באתר שלה על שהיא שואפת למחזור את מירב הפסולת ברת המחזור, ישנם מספר קטן של מתקני איסוף שמפוזרים בקמפוסים ובמעונות.
- התייעלות אנרגטית במספר תחומים :
 - מערכות שליטה ובקרה : בקרת אקלים מבוססת CO₂, בקרת תאורה ובקרת מרכז אנרגיה.
 - הכנסת טכנולוגיות חדשות.
 - הסבת אנרגיה ואנרגיה מתחדשת – בקמפוס הר הצופים הותקנו לוחות סולריים בהספק של 1.2 מגה וואט לייצור חשמל מאנרגיית השמש, הספק שמהווה בשיא 15% מצריכת האנרגיה של הקמפוס.
 - התייעלות בתחום המים – במעונות הסטודנטים הותקנו 400 ראשי מקלחת חסכוניים, החלפת ראשי המקלחת חוסכת בכמות המים והחשמל.
- בנייה ירוקה וסביבה בריאה - שני בניינים חדשים באוניברסיטה נבנו בתקן LEED-SILVER (התקן האמריקאי לבניה ירוקה).
- תעבורה – האוניברסיטה מפעילה שירותי הסעות בחינם לסטודנטים בין הקמפוסים, בין המעונות לקמפוסים וממרכז העיר לקמפוס הר הצופים.
- כמו כן, בשלושת הקמפוסים של האוניברסיטה העברית בירושלים מתבצעות עבודות להקמת קווי הרכבת הקלה.
- האוניברסיטה גם מעודדת רכיבה והגעה על אופניים לקמפוסים והעמידה לרשות באי הקמפוסים תחנות עגינה ותחנות טיפול באופניים.
- פעילות סטודנטים למען הסביבה – מתקיימות פעילויות של הסטודנטים במסגרת מגמה ירוקה שיש לה תאים בקמפוסים בהר הצופים וספרא וכן ישנו ועד החוג ללימודי סביבה שמארגן מפגשי גיבוש חברתיים של הסטודנטים בחוג, מעדכן את הסטודנטים על פרויקטים סביבתיים שונים המתרחשים בעיר ויוצר דיון בנושאים שונים הקשורים לסביבה.
- גנים בוטניים.
- במסגרת האוניברסיטה העברית לנוער מתקיימים קורסים לנוער בנושאי מגוון בטבע (בעיקר בוטני), מחזוריים בטבע, קיימות, אקלים ועוד.

נספח ב': פירוט פעילויות ירוקות באוניברסיטת בן גוריון

- "שביל ירוק" שעובר בתוך הקמפוס מציג בתחנות לאורכו מגוון רחב של נושאים שבהם עוסקים חברי סגל אקדמי, חברי סגל מנהלי ותלמידים במהלך כל השנה.
- תחרות ארצית לתלמידי תיכון בשיתוף משרד החינוך והמשרד להגנת הסביבה. התלמידים כותבים עבודות גמר בהיקף של 5 יח"ל, מכלל המקצועות אשר להם נגיעה בתחומי הסביבה השונים (מדעי הסביבה, פיזיקה, כימיה, אומנות, גאוגרפיה, ביולוגיה וכד'). עבודות התלמידים נבחנות על ידי מומחים בתחום וברמה אקדמית גבוהה. התלמידים מגישים את מועמדותם ואת עבודותיהם באמצעות קול קורא שמפורסם בתחילת כל שנת לימודים אקדמית, מוזמנים ליום עיון בו הם נחשפים להרצאות מדעיות בנושאי סביבה וקיימות בחזית המחקר, זוכים להציג את מחקרם ומקבלים את פרסי הזכייה במסגרת טקס סיום חגיגי. הזוכה במקום הראשון בתחרות עבודות הגמר התיכוניות מקבלת/ת בנוסף לפרס על המקום הראשון, מלגת לימודים ללימודי התואר הראשון.
- גינות קהילתיות - בכל שנה מציע הקמפוס תכנית מסגרת עבור סטודנטים נבחרים ללווי קבוצות תושבים בגינות הנתמכות על ידי עיריית באר-שבע וגורמים נוספים. סטודנט שנבחר להוביל את ההקמה והטיפול של גינה במסגרת התכנית, מהווה ציר קהילתי משמעותי המקבל ביטוי באמצעות המסגרת הניתנת לו, ומסייע לקבוצת התושבים הלוקחים עימו חלק בתכנית להביא עצמם לעצמאות בטיפול, אחזקה ופיתוח הגינה, המשקפת את הקהילה הייחודית ממנה הם מגיעים, תוך שימת דגש על הפן החברתי, האקולוגי והחקלאי. הסטודנטים המלווים את התכנית זוכים למלגה במסגרת אותה שנת לימודים.
- פרויקט מיזמים סביבתיים-חברתיים-עירוניים בשיתוף "עושים רחוב" - אגודת הסטודנטים – משלב פעילות עירונית במטרה לייצר תחושת קהילתיות, אחריות וסולידריות בקרב התושבים דרך שדרוג השכונות הוותיקות והמרחב הציבורי - פונים לציבור העובדים והסטודנטים בבקשה להציע רעיונות למיזם עירוני-חברתי-סביבתי ומציעים ליווי בתכנון המיזם ובהוצאתו אל הפועל תוך הקצאת מענק כספי למימוש המיזם. המיזם מבוצע בקמפוס או באחד מהמוקדים שהוגדרו לכך בעיר ב"ש. לדוגמא מיזמים שנבחרו: מערכת הידרופונית על קיר הבניין לנוער שוחר מדע, הוקם תא סטודנטים שמוביל ומקדם הפחתת שימוש בפלסטיק בקמפוס, "הפינה הרומנטית" - שיקום ושיפוץ המרחב הציבורי תוך יישום עקרונות הפלייסמייקינג – עיצוב המרחב הציבורי ע"י הציבור ובהתאם לצרכיו.
- פרויקט טבע עירוני בשיתוף החברה להגנת הטבע ועיריית באר שבע - פרויקט שמטרתו שיקום ושימור מערכות אקולוגיות בגבולות העיר, מהווה תוכן לפעילות חינוך ופנאי לתושבי העיר באר שבע שיכולים לפגוש במסגרת העירונית את מרחבי הטבע תוך מעורבות קהילתית ועשייה למען הטבע והקהילה.

נספח ג': רווחה נפשית

רווחה נפשית (באנגלית: Well being) הוא מושג בפסיכולוגיה המתאר את הערכתו הסובייקטיבית של האדם את בריאותו הנפשית. זו המידה שבה תופס האדם את האיכות הכוללת של חייו כחיובית ורצויה ותופס את חייו כבעלי משמעות ותכלית. אנשים שמחים יותר הם אנשי עבודה טובים ויעילים יותר. ישנו קשר חזק בין סיפוק במקום העבודה ובין התנהגות ארגונית נאותה הנמדדת לפי יכולתו של העובד 'להגדיל ראש' ולעשות מעשים אשר מעבר לעבודה המצופה ממנו גרידא. מעשים אלו כוללים עזרה לעובדים אחרים, תמיכה בארגון, אי לקיחת ימי חופש שלא לצורך וכו'. בנוסף נמצא כי אנשים שמחים יותר נוטים למעשי התנדבות בצורה תכופה יותר. בנוסף, במחקרים נרחבים אשר נערכו בשוק העבודה מצאו כי רמות גבוהות של רווחה נפשית קשורות בהצלחה בעבודה והקטנת סיכויי פיטורים, וכמו כן משכורותיהם נוטות להיות גבוהות יותר (Boehm, J., & Lyubomirsky, S. 2008).

במחקרים רבים במדעי החברה מתייחסים לשייכות לקהילה כמנגנון שתורם לבריאות נפשית ופיזית כמו גם משמשת כזרז לפעילות חברתית והשתתפות אזרחית. הרעיון שתחושת שייכות קהילתית יכולה להוביל לתוצאות חיוביות בחייו של הפרט ולשמש כגורם מגוון כנגד בעיות בריאותיות נחקר רבות. שילדס (Shields, 2008) מצא ששייכות קהילתית קשורה באופן מובהק לתפיסה עצמית בריאותית ורווחה נפשית – תחושה זו נמצאה כמנבאת ומשפיעה על הבריאות הפיזית, הנפשית ועל תחושת הרווחה הנפשית באופן ריאלי.

נספח ד': הגינה הקהילתית במוזיאון הטבע בירושלים

הגינה הקהילתית במוזיאון הטבע בירושלים הוקמה בשנת 2007 ביוזמת תושבים והמנהל הקהילתי גינות העיר. הגינה כוללת חקלאות אורגנית וטיפול בעלי חיים בגישה מקיימת, מרכז קומפוסט ומיחזור קהילתי, פינות ישיבה, חממה, בית קפה קהילתי, מתקני הדגמה לטכניקות אקולוגיות, בור מים ובריכת נוי, מערכת סולרית לצרכים ביתיים ומשתלה טיפולית. הגינה מהווה מרחב קהילתי משותף, מתקיימות בה פעילויות בין מתנדבי הגינה וכן פעילויות לתושבי השכונה, ימי פעילות לתלמידי בתי ספר, ימי פעילות לבעלי מוגבלויות ועוד. העבודה בגינה מרוכזת ביום עבודה מרכזי למרבית המתנדבים והיקף פעילות נמוך יותר בשאר הימים.

הגינה מהווה מרכז קיימות ברמה העירונית במטרה להקנות לתושבים מכל העיר תובנות וכלים מעשיים בנושאים שונים כגון גידול צמחים בשיטות חוסכות מים, קומפוסט, בנייה עצמית וכו'. אנשי הגינה גם עוסקים בפיתוח תוכניות הדרכה וסיוורם לתושבים.

